

Notitie Zonklare daken (versie 14-12-2020)

*Nold Jaeger en Amelie Veenstra van Holland Solar
Auke Jan Veenstra en Erwin Haveman van LTO Nederland
Aan: Ministerie van Economische Zaken en Klimaat*

Achtergrond

Met het uitkomen van de concept RES'en is de temperatuur van de samenleving gemeten: de voorkeursvolgorde zon is in de meeste concept-RES'en terug te vinden. RES'en en gemeenten rekenen veelal met een hoge benuttingsgraad voor zon op dak. Er is in verschillende studies aangetoond dat het potentieel van dakprojecten Nederland wel 60-90 GWp is. De zon-PV monitor van de RVO laat zien dat er nog 82.685 MWp dakpotentieel in Nederland onbenut is.¹

Daarnaast is er nog veel potentieel te vinden in multifunctioneel ruimtegebruik zoals het overdekken van parkeerterreinen, andere terreinen zoals uitloopgronden voor kippen en gronden waar zachtfruit geproduceerd wordt. Ook deze toepassingen passen goed in de voorkeursvolgorde Zon (ook wel zonneladder genoemd).

Tegelijkertijd zijn er veel signalen vanuit de zonnesector en vanuit gemeenten dat er een veelvoud van belemmeringen speelt die het vlot benutten van dak-, gevel- en terreinoppervlak bemoeilijkt. Een korte bloemlezing hiervan, op basis van diverse analyses van lokale overheden, LTO Nederland en Holland Solar:

1. Urgente investeringen zorgen voor afname van de investeringscapaciteit (voor de landbouwsector o.a. stikstof, grondgebondenheid).
2. Toenemende netcongestie waardoor zonnedaken niet kunnen worden aangesloten, hogere aansluitkosten drukken de businesscase.
3. Beperking ten aanzien van de huidige aansluitwaarde waardoor een stapsgewijze realisatie van salderingsinstallatie naar volledige dakbenutting financieel onaantrekkelijk is.
4. Daken met een onvoldoende stevige constructie, meerkosten voor alternatieven leveren onvoldoende rendement.
5. Belemmeringen in het verzekeren in combinatie met bepaalde daken (zoals keuze isolatiemateriaal).
6. Teruglopende SDE++ bijdrage en afbouw salderingsregeling met als resultaat een verminderd rendement op investeren.
7. Huurders van zakelijk vastgoed hebben weinig mogelijkheden om gebouweigenaren te overtuigen om in zonnestroom te investeren.

Huidige financiële instrumenten EIA, het salderen, de ISDE, de postcoderoosregeling en de SDE++ bieden een succesvolle stimulans voor het realiseren van zon op daken voor de 'gemakkelijkste daken'. We zien dan ook een serieuze groei van dakprojecten (met name van grootschalige dakgebonden installaties).

Deze notitie gaat in op het zoveel mogelijk wegnemen van de knelpunten 3, 4 en 5. Deze beperken momenteel de verdere groei. Voor de andere knelpunten worden andere oplossingen gezocht momenteel. Deze notitie gaat daar niet op in. Holland Solar en LTO Nederland blijven graag in gesprek over alle knelpunten.

De bestaande regelingen dekken de onrendabele top van de meest gunstige projecten. Dit betekent dat veel projecten die extra kosten moeten maken niet uitkunnen. De vaakst genoemde kosten zijn: noodzakelijke dakversterking, engineering en bouwen van speciale constructies zoals overkappingen van parkeerterreinen, uitloop van pluimvee, en het verwijderen van asbest.

¹ Concept zon-PV monitor 2020, Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

Zo laat onderzoek van DLV Advies zien dat 75% van de melkveestaldaken versterking nodig heeft voor het dragen van zonnepanelen.² Dit vraagstuk speelt bij veel meer daken van ondernemers. Het is oorzaak nummer één van het niet realiseren van zon-PV SDE++ op daken. Zonnecarports worden daarnaast nog niet grootschalig gerealiseerd omdat de kosten voor de onderconstructie te hoog zijn. En daarnaast zijn er nog veel ondernemers, met name agrariërs, met asbestdaken waardoor het niet mogelijk is om op die daken zonnepanelen te installeren. De Minister I&W heeft in een Kamerbrief aangegeven hier koppelkansen te zien.³ Het heropenen van de 'Asbest eraf, Zon erop'-regeling lijkt daardoor meer aandacht te krijgen.

Voorstel LTO Nederland en Holland Solar

Holland Solar en LTO Nederland gaan graag met de ministeries EZK, I&W, BZK en LNV in gesprek om de haalbaarheid van een nationaal 'Zonneklaar' dakenplan te onderzoeken en te ontwerpen. Het doel van een dergelijk plan is om extra potentieel op daken te ontsluiten. Hiermee krijgen gemeenten meer in handen om zichtbaar en succesvol beleid uit te voeren om de voorkeursvolgorde Zon goed vorm te geven.

Een mogelijke vorm voor een 'Zonneklaar' dakenplan is een subsidieregeling die de extra onrendabele top van de dakversterking, draagconstructies en asbestverwijdering biedt, of de extra kosten van innovatieve lichtgewicht panelen dekken.

NB: Een extra onderdeel zou kunnen zijn het toevoegen van een brandwerende laag tussen dak en installatie, mocht dit een wenselijke ontwikkeling blijken vanuit verzekeringskwesaties. Afhankelijk van de uitwerking van Motie van het lid Agnes Mulder c.s. over knelpunten bij het verzekeren van zon-op-dakprojecten (32813-634) vinden LTO en Holland Solar dat dit onderwerp onderdeel zou kunnen worden van aan plan voor zonklaar maken van daken.

Uitgangspunten hierbij zijn:

1. Een modulaire regeling die het verbeteren van de businesscase van zon op daken verstevigt door de extra investering te stimuleren.
2. Het mogelijk maken van een businesscase met terugverdientijd van maximaal 10 jaar zodat banken geneigd zijn om mee te financieren.
3. Aanvullend op bestaande subsidie- en fiscale regelingen.
4. Enkel gericht op aantoonbare extra kosten voor een beperkte lijst van aanpassingen.
5. Een investeringssubsidie per Wp uitgekeerd op basis van offerte en factuur uitvoerder (of andere vorm van controle). Mogelijke route hiervoor is de ISDE. Het voordeel hiervan is de snelle realisatietermijn.
 - a. Alternatief hiervoor zijn lokale subsidies op basis van Rijksmiddelen, op basis van voorwaarden en open opties. Zo kan lokaal meer zichtbaarheid en maatwerk gemaakt worden.
6. Daadwerkelijk laten leggen van zonnepanelen is een noodzakelijk voorwaarde.
7. Indieners zijn gebouweigenaren, ook als de ontwikkelaar een derde partij is, zoals een energie-coöperatie of leasepartij.

² <https://www.boerderij.nl/Rundveehouderij/Nieuws/2020/7/Zonnepaneel-past-niet-zomaar-op-staldak-615267E/>

³ Minister I&W in Kamerbrief (IENW/BSK-2020/202837) in de evaluatie van de asbestsaneringsregeling door Sira.

Investering	Meerkosten per kWp	Potentieel in MWp daken	Waarvan potentieel in MWp op agrarische daken
Het versterken dakconstructie voor het leggen van zon-PV	€ 80,00* per kWp	4.860	437
Het verwijderen van het asbest	€ 14,00* per kWp	1.300	1.092
Het versterken van het dak en het verwijderen van asbest	€ 94,00* per kWp	260	218
Het bouwen van de onderconstructie voor een solar carport/of verhoogd zonnestelsel bv agrarisch	€ 100,00* per kWp	15.000	-
Extra kosten door innovatieve lichte panelen oplossingen als alternatief voor dakverzwaring	€ 80,00* per kWp	4.860	874
<i>Theoretisch totaal</i>	-	26.280	2.621

* Er moet nog nader onderzocht worden wat de exacte prijsinschatting is. In de bovenstaande tabel is de inschatting van de provincie Zuid-Holland in haar 'Zonnig Zuid-Holland'-regeling aangehouden. In de regeling 'Zonnig Zuid-Holland' zijn ook maxima voor de totale projectsubsidie opgenomen. Er kan worden gedacht aan eenzelfde maxima in de voorgestelde regeling en een minimale project/opwek omvang.

Graag gaan wij met de betrokken ministeries in gesprek over welk deel van het potentieel in GWp te realiseren is.

Mogelijke risico's

- Het is te ingewikkeld om de subsidie aan te vragen.
- De regeling mist continuïteit, dit zorgt voor een *stop-and-go* effect in de markt.
- Niet alle zorgen voor ondernemers worden weggenomen (bijvoorbeeld netcongestie).
- Subsidie wordt misbruikt voor oneigenlijke doeleinden.
- Interesse blijft achter.

Kansen

- Extra inzet op daken die hoogstwaarschijnlijk anders leeg blijven.
- Gemeenten kunnen succesvoller beleid voeren op voorkeursvolgorde zon kijkend naar de RES'en is dit van groot belang.
- Stimulans innovatieve oplossingen voor energetische daken, overkappingen en gevels.

Conclusie

Holland Solar en LTO Nederland gaan graag in gesprek over het totaal in de RES'en te realiseren potentieel dat anders niet gerealiseerd kan worden.